

Sağlıkta inovasyon konusunda niş alanlara odaklanmalıyız

Üniversiteler birkaç yıldır bu konularda hareketlendi. Bazı üniversitelerde özellikle ciddi anlamda çalışmalar var. Amerika'daki üniversitelerde sanayi işbirlikleri çok önemli. Bizde de üniversitelerin daha girişimci olmaları lazım.

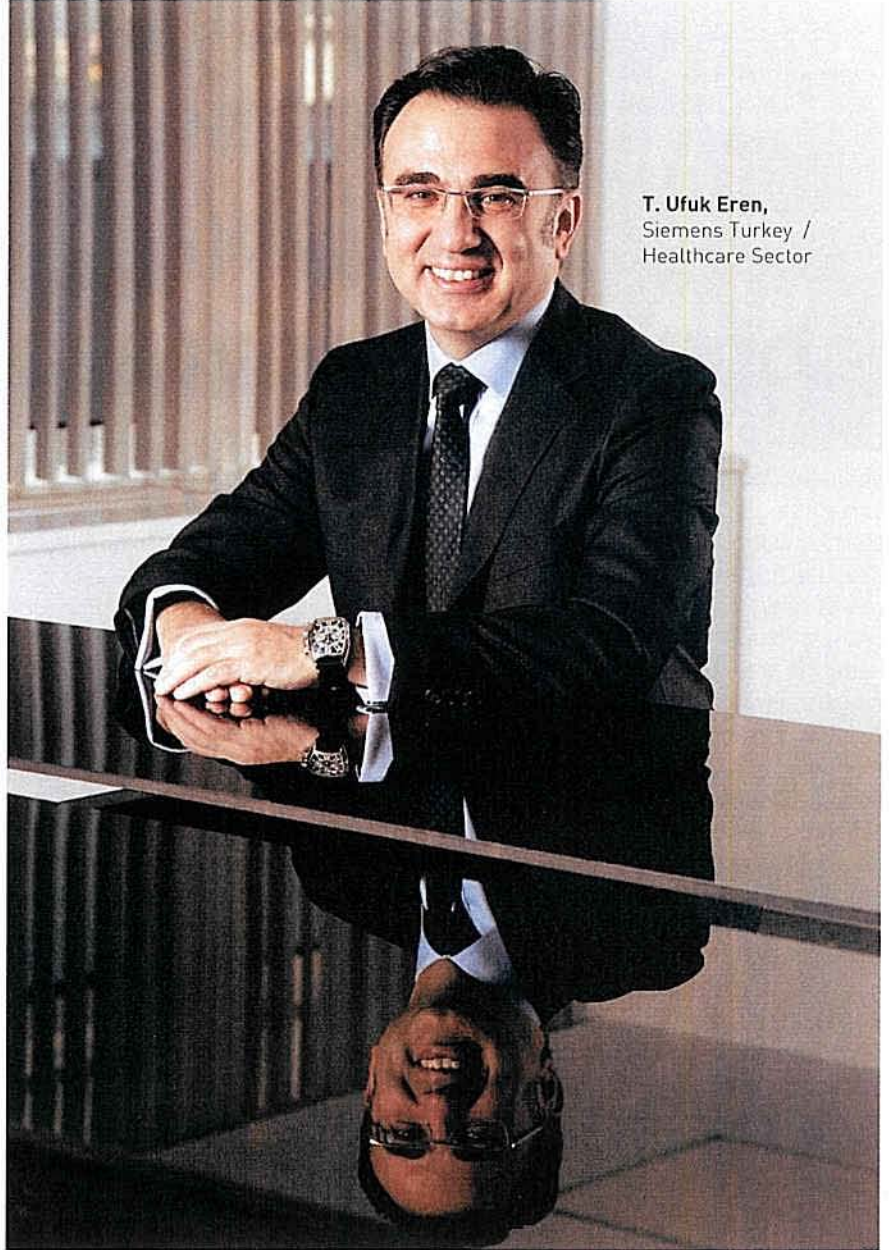
Sağlık sektörü çok hassas bir sektör, bire bir insanla, canlıyla ilgileniyor ve buradaki ana hedef uzun ve kaliteli bir yaşam sağlayabilmek. Fakat, dünyadaki nüfusun artması ve ortalama yaşam süresinin uzaması inovasyonu önemli kılıyor.

Burada bahsettiğimiz ağırlıklı olarak dünyamızdaki insan sayısını ve buna bağlı olarak da sağlık hizmetlerine olan talebin artıyor olmasıdır. Bir başka önemli konu ise ortalama yaşam süresi uzadığı için hastalık, hastalanma veya bir takım rahatsızlıkların ortaya çıkma olasılıklarının da yükselmesidir.

Sağlık hizmetlerine olan talebin artmasında önemli bir konu da insanların bilinçlenmesi. İletişim olanaklarının artması ile internet, yazılı, görsel medyada bilgi akışını hızlandırıyor.

Tüm bu sayımlar sağlıkta inovasyon için çok ciddi bir şekilde itici güç oluşturuyor.

Dolayısıyla sağlıkta inovasyon

T. Ufuk Eren,
Siemens Turkey /
Healthcare Sector

hem ilaç, hem tıbbi malzeme, hem de sağlık sistemleri ve sağlık konularında çok önemli bir konu haline yıllar önce geldi. Bu giderek de artıyor.

Neler yapılmalı

Sağlık hizmet zincirindeki teşhis, tedavi ve bakım çok pahalı konular.

Burada ana konu şu: Nüfusun ve yaşlı nüfusun artması. Dolayısıyla maliyetler ciddi anlamda artıyor. İnsanları sağlıklı kılıp yaşatabilmek çok ciddi bir gayret gerektiriyor.

Tedavi maliyetleri gayri safi milli hasılda ciddi bir pay tutar hale geldi, maliyetlerde büyük bir baskı

var ve giderek de artıyor. Şimdi burada ana konu etkin teşhis ve tedavi. Bu da elbette inovasyondan geçiyor.

Yeni inovatif teknolojiyle daha hızlı, daha erken teşhis ve seçici hedefe uygun tedavi sistemleri mümkün. Kısa zamanda, daha hastalık veya belirtisi ortaya çıkmadan teşhis ve tedavi yapılabilir. Bu alanda ciddi bir inovatif çalışmalar var. Olay tamamen kişiye özgü tıbbı doğru gidiyor.

Kıyaslama

Türkiye’de inovasyon sağlık sektöründe birkaç alanda yapılıyor. İlaçta, tıbbi cihazlarda, sağlık finansmanında, e-sağlıkta, mobil sağlıkta tüm bu alanları kapsıyor.

Bu alanlara baktığınız zaman Türkiye sağlık inovasyonunda ne ileri bir ülke ne de en geri ülke. Sağlıkta inovasyonu artırma konusunda hükümetin bir takım çabaları var. Hem Ar-Ge çalışmaları hem de lokal üretim için gayet cazip teşvikler vermek gibi.

Türkiye’de, biliyorsunuz, çok sağlam bir özel sağlık hizmeti sunumu var. Özel hastaneler ve teşhis merkezleri hizmet sunumlarını rekabetten dolayı oldukça zorluyorlar. İnovatif yaklaşımlar sunmaya çalışıyorlar.

Fakat orta ve üst tıbbi teknoloji ve ilaçta çok inovatif bir yaklaşım yok. Bir takım üniversitelerde çalışmalar var. Sağlıkla ilgili konularda nano teknoloji konularında, manyetik rezonans, nöro anjiyografi konularında. Bu konularda dünyanın ileri gelen firmalarıyla bir takım özel anlaşmalar var.

Sonuç olarak bu konuda Türkiye şu anda olması gerektiği yerde değil ama on yıl öncesine göre daha iyi bir yerde. Daha gitmemiz gereken çok yol var.

“

Sonuç olarak bu konuda Türkiye şu anda olması gerektiği yerde değil ama on yıl öncesine göre daha iyi bir yerde. Daha gitmemiz gereken çok yol var.

”

Üniversitelerin katkısı

Üniversiteler birkaç yıldır bu konularda hareketlendi. Bazı üniversitelerde özellikle ciddi anlamda çalışmalar var. Amerika’daki üniversitelerde sanayi işbirlikleri çok önemli. Bizde de üniversitelerin İngiltere’deki Amerika’daki üniversiteler gibi biraz daha girişimci ruhlu olmaları lazım.

Amerika’daki ve dünyanın ileri gelen üniversitelerindeki Türk araştırma-geliştirmeciler Türkiye’ye dönme konusunda eskisi kadar kapalı değiller.

Hatta yavaş yavaş dönmeye başladılar. Örneğin ultrasonografi konusunda bir grup Türkiye’ye geldi. Bizim bu konuda bir envanter çalışmamız da oldu.

Biliyorsunuz burada insan gücü çok önemli. İnovasyonda araştırma geliştirme yapabilecek, konuşma yapabilecek insanların olması çok önemli.

Üniversite ve sanayinin bu konuda bilinçlenip aktif biçimde el ele bir şey yapması lazım. Sanayi bu konuda kapalı değil ama üniversitelerin yeteri kadar bilinçleri ve model konuları yok. Hepsi demiyorum ama bu konuları bilmiyorlar. Bence üniversitelerin sanayi işbirlikleri çok desteklenmeli. Buradan bir şeyler çıkmaya başladı ve bence daha da çıkacak.

Geçilen aşamalar

Bu konu benim uzmanlık alanım değil ama bizim Siemens olarak yaptıklarımız konusunda şunları söyleyebilirim: Hacettepe, Boğaziçi, Bilkent, Gazi ve diğer birkaç üniversite ile farklı alanlarda anlaşmalar ve çalışmalar var. Bunlar genelde bizim yaptığımız anlaşmalar ve nitelik olarak ekonomik fayda sağlamak için yayın çıkarma ve bunu hayata geçirmekle ilgili.

İnovasyonun payı

Çok büyük. İnovasyonsuz tıp konusu düşünülemez. Yani tıp alanında hâlâ bir şeyler bulunmaya çalışılıyor ve tıp hâlâ etkinlik için çalışıyor. Etkinlik tabii kaliteyi artırıp maliyetlerin düşürülmesi yönünde; zira nüfus artıyor, yaşlı nüfus çoğalıyor. Burada en büyük konu maliyetler nasıl düşürülebilir konusudur. Etkili teşhis ve tedavi nasıl yapılabilir konusudur.

Tabii bu konu da kişiye yönelik tıbbı doğru gidiyor. Bu alan inovasyonun çok önemli olduğu bir alandır. Moleküler tıp, genetik, mobil tıp da öyle. Tüm bunlar inovasyonun ağırlıklı önemli olduğu dallar. İlaç konusunda da önemli aşamalar var tabii ki.

İnovasyonu yalnızca teknoloji ve ilaç konusunda düşünmek yanlış olur. İnovasyon aynı zamanda sağlık süreçleri konusunda da olabilir. Sistem değişiklikleri, finansman konuları, hizmet sunumu konuları

bile bu alana dahil edilebilir.

İnovatif girişimcilik nasıl artar?

Bu konu yeni kuşaklara çok iyi anlatılmalı. X kuşağı yani şu anda orta ve üst düzey eğitimde olanlar inovasyon konusunda çok başarılı olamadılar. Şimdi Y kuşağı diye adlandırdığımız 1980-2000'li yıllar arasında doğanlar inovasyon konusuna daha yakınlar.

Dolayısıyla bu kuşağı inovasyon konusunda iyi bilinçlendirmek gerekir. Liseden itibaren inovasyon

konusunu hayata geçirip, ekonomiye fayda sağlamak lazım.

İnovasyon deyince biz yenilikçilik anlıyoruz. Türkiye'de çok fikir var ama bunun ekonomik faydaya çevrilme oranı diğer ülkelerle karşılaştırıldığında çok düşük.

Burada şuna bakmak lazım. İyi bir inovasyon nedir, nasıl olur? Süreçleri nedir? Nereden, hangi konuda destek alınabilir? İyi ya da kötü nasıl beslenir? Bu konuların çocuklarda lisede, üniversitede yer edinmesi gerekir. Belki sanal

ortamda çalışmaların yapılması lazım.

Bunlar hayata geçirildikten sonra sistemler kurmak lazım. Zaten baktığınız zaman büyük inovasyonların üniversite dönemlerinde ortaya çıktığını okuyor, görüyoruz. Google'ın, Apple'ın, Microsoft'un bir iki arkadaşı merdiven altı dediğimiz ortamlarda kurulması gibi. Bunlar genellikle o dönemlerde oluşur.

Siz normal hayata geçtiğinizde bir yerde inovasyon yeteneğinizi de kaybediyorsunuz. Niye kaybediyorsunuz? Çünkü, sisteme, konfora alışıyorsunuz. Dolayısıyla okullarda bu konuların iyice anlatılması gerekiyor. Daha sonra ise hükümet politikalarıyla, üniversite-sanayi iş birlikleriyle inovasyonların sistemler kurulup, desteklenmesi gerekiyor.

Bu konuyla ilgili olarak bir takım dernekler de var. Bizim de içinde yer aldığımız Endeavour gibi. Türkiye de bu konuda bir şeyler yapmaya çalışıyor. Sağlıkta inovasyon gerçekten de çok önemli ama bunu Türkiye'de daha başarılı kılmak için rasyonel davranmak lazım.

Türkiye sağlık konusunda neden çok fazla inovasyon yapamıyor diye sorduğumuzda birçok sebep çıkıyor. Türkiye sonuç olarak bir Amerika, bir Almanya değil. Bir de tabii Çin faktörü var. İnovasyon o tarafa kayıyor.

Biz bu alanda belki de niş alanlar belirleyip çalışmalar yapmalıyız. Çünkü biz niş konularında çok iyiyiz. Türkiye'de kalite, özellikle sunum kalitesi çok yüksek. Dolayısıyla önümüzdeki yıllarda niş alanlara yönelip oradan bir şeyler çıkartıp genişleyerek büyük bir inovasyon üssü haline gelebiliriz. Ama bu konunun çok titizlikle işlenmesi lazım.

